

AZƏRBAYCAN DİLİ

1-5-ci suallar aşağıdakı mətn əsasında hazırlanmışdır.

Bu gün İsveçrədə yaşam səviyyəsi yüksəkdir. Amma müəyyən dövənlərdə müxtəlif ölkələrdə bir sıra problemlər yaşandığı kimi bu ölkə də problemlərdən yan keçməmişdir.

Ötən əsrin 80-90-cı illərində hər kəsi ekranlara ... . “Heidi” cizgi filminin Hayidi obrazını araşdırdıqda bəzi *faktlarla* qarşılaşırıq. Bu cizgi filmində Hayidinin yalın ayaqları nəzərdən qaçmır. Bunu uşağın azad düşüncəsi ilə bağlasalar da, digər bir *həqiqət* isə qaçılmazdır.

XVIII əsrdə İsveçrədə boşanan, ya da ölən ailələrin dövlətə *borcu* olduqda onların övladları kilsə və dövlət tərəfindən başqa ailələrin yanına yerləşdirilirdi. Uşaqlar bu zaman qul kimi satılırdı. *Ağır* işlərdə işlədilirdi. Onları digər uşaqlardan fərqləndirmək üçün ayaqqabı geyindirmirdilər. Bir rus həkimi həyatını itirən bu uşaqlardan biri haqqında raport hazırladıqdan sonra bu hadisə diqqətə alındı.

Bir də 1981-ci ildə uşaqlarla bu cür davranış qadağan edildi. 2013-cü ildə isə həmin uşaqlardan üzr istənilirdi.

1. Kursivlə verilmiş hansı söz məcazi mənə daşıyır?

- A) ağır
B) faktlarla
C) həqiqət
D) borcu

2. Kimsəsiz uşaqların taleyinə münasibət dəyişir. Düzgün səbəbi müəyyən edin.

- A) Valideynlər bu ağır şəraitə dözə bilmədilər.
B) Həkim müəyyənləşdirdiyi hadisəyə biganə yanaşmadı.
C) İnsanlar bir əsr davam edən bu amansızlığa reaksiya bildirdilər.
D) Kimsəsiz uşaqlar haqqında qəzetlərdə müxtəlif məqalələr dərc olundu.

3. Cümlələrdən biri mətnin əsas və nəticə hissəsini əlaqələndirə bilər.

- A) Cizgi filminin qəhrəmanı həyatın müxtəlif hadisələrindən yaranaraq özlərində müxtəlif reallıqları əks etdirirlər.
B) Həkimlik çox məsuliyyətli peşədir, ona görə də başqalarına qarşı biganə yanaşmaq olmaz.
C) Ölkədəki çətin dolanışıq insanların ağır güzəran keçirməsinə səbəb olurdu.
D) Bir çox təşkilatlar bu hadisələrin qarşısını almağa səslərini yüksəltdilər.

4. Mətnə əsasən doğru fikir(lər)i müəyyən edin.

- XVIII əsrdə İsveçrədə yaşayan bütün valideynsiz uşaqlar acı tale ilə qarşılaşırdılar.
  - XVIII əsrdə dünyada əsas işçi qüvvə kimsəsizlərdən təşkil olunmuşdur.
  - İsveçrədə digər millətlərin nümayəndələrinin hər hansı peşədə işləmək hüququ var idi.
  - Kimsəsiz uşaqları fərqləndirmək üçün onlara ayaqqabı satışı qadağa olunmuşdu.
- A) 1   B) 2, 3   C) 3   D) 1, 4

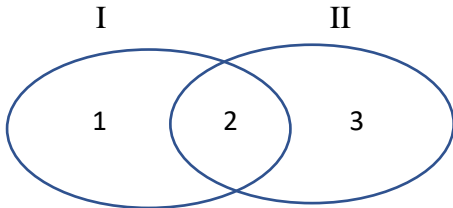
5. Mətnin III abzasına əsasən verilmiş nəticəyə uyğun faktı müəyyən edin:

XVIII əsrdə İsveçrədə dövlətə borcu olan ailələrin başına bədbəxt hadisə gəldiyi təqdirdə övladlarını amansız həyat gözləyirdi.

- A) Həmin övladlar kilsə tərəfindən himayəyə götürülüb kilsənin ən ağır işlərində işlədildilər.
 B) Kimsəsiz qalmış uşaqlara ayaqqabı geyinmək qadağası qoyularaq dövlətə daha çox ziyan vurmalarına qarşı qanunlar imzalanırdı.
 C) Yiyəsiz qalan uşaqlar kilsə və dövlət tərəfindən ailələrə yerləşdirilib kölə kimi işlədildilər.
 D) Sahiblənilmiş bu uşaqlar həkim nəzarəti altına alınaraq təcrübə obyektinə çevrilirdilər.

6. Cümlələri Eyer-Venn diaqramında fərqləndirin.

- I. *Qoca bir qədər dincəlib yoluna davam etdi.*
 II. *Körpə sakitcə içəriyə daxil oldu.*

- a. Feili xəbərlidir.
 b. Mübtəda sifətlə ifadə olunub.
 c. Zərfin iki məna növü işlənib.
 d. Yönlük halda isim işlənib.
- A) 1-d; 2-a, b; 3-c
 B) 1-b; 2-a, d; 3-c
 C) 1-d; 2-a; 3-b, c
 D) 1-b; 2-a; 3-d, c

7. Aşağıdakı sözlərdən birində sonuncu sait iki dəfə sözün formasını, bir dəfə mənasını dəyişən şəkilçi kimi başa düşülə bilər:

- A) nağılı
 B) beyni
 C) tarixi
 D) dostunu

8. Verilmiş cümlə haqqında yanlış fikirləri müəyyən edin.

Budama işi bu sahədə biliyi və təcrübəsi olan adamlar tərəfindən həyata keçirilməlidir.

1. Cümlədə qeyri-müəyyən yiyəlik halda iki isim işlənib.
 2. Feil vacib şəkildə, indiki zamandadır.
 3. Mənsubiyyət şəkilçili sözlərin hər biri fərqli hallardadır.
 4. Əvəzlik ismi əvəz edib.
 5. İsmnin bütün hallarında olan söz var.
- A) Heç biri yanlış deyil.
 B) 1, 4
 C) 1, 2, 3, 5
 D) 2, 3, 4, 5

9. İsmi xəbərli cümlədə mübtəda və xəbər arasında uzlaşmanın pozulduğu variantı seçin.

- A) Yenə bu uca dağlar dumanlıdır.
 B) Meşələr günü-gündən yaşıllaşdı.
 C) Uşaqlar meydançaya tərəf axışdılar.
 D) Ön sıradakı uşaqlar əlaçdırlar.

10. Verilmiş tələblərə uyğun gələn cümləni müəyyən edin.

- ismin üç xüsusiyyətini daşıyan sifət işlənib.
 -ismin üç xüsusiyyətini daşıyan say işlənib.
 -mürəkkəb feil keçmiş zamandadır.
- A) Çalışqanlardan ən bacarıqlıları birinciliklə mükafatlandırıldılar.
 B) Vətənin qəhrəmanlarını məktəbin birincilərinə təqdim etdilər.
 C) Çoxumuz hər şeydən xəbərsiz yaşayırıq.
 D) Düşməne etdiyimiz yaxşılıqlarımızın qarşılığını onlardan bir-bir tələb etməliyik.

RİYAZİYYAT

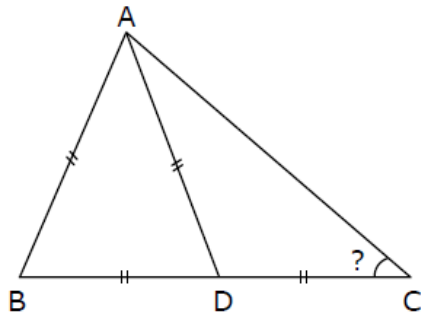
1. $\frac{b-a}{a} = 2$ olarsa, $\frac{b}{a} + \frac{a}{b} = ?$

- A) $1\frac{1}{4}$ B) $4\frac{1}{2}$ C) $\frac{1}{4}$ D) $3\frac{1}{3}$

2. 12 il sonra atanın yaşının oğlunun yaşına nisbəti 3:2 olacaq. Onların indiki yaşlarının nisbəti 5:3 olarsa, atanın indiki yaşı neçədir?

- A) 36   B) 42   C) 60   D) 64

3. ABD bərabərtərəfli üçbucaq və $AD=DC$ olarsa, $\angle C = ?$

- A) 15° B) 30° C) 45° D) 60°

4. $n(A \cup B) = 23$, $n(A) = 17$, $n(A \setminus B) = 9$ olarsa, $n(B) = ?$

- A) 14   B) 10   C) 8   D) 5

5. x və y qarşılıqlı sadə ədədlərdir.

$\frac{x}{y} = 0,918$ olarsa, $x - y = ?$

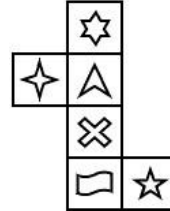
- A) -82   B) -72   C) -41   D) -21

6. 1, 2, 3 və 4 rəqəmləri cədvəldə hər bir sətir, sütun və diaqonal üzrə bir dəfə olmaqla yazılmalıdır. $a + b = ?$

1	a	b	
	2		
		3	
		1	

- A) 6   B) 5   C) 4   D) 3

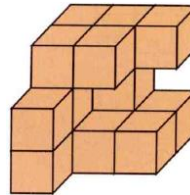
7. Aşağıda kubun açılmış şəkli verilmişdir.

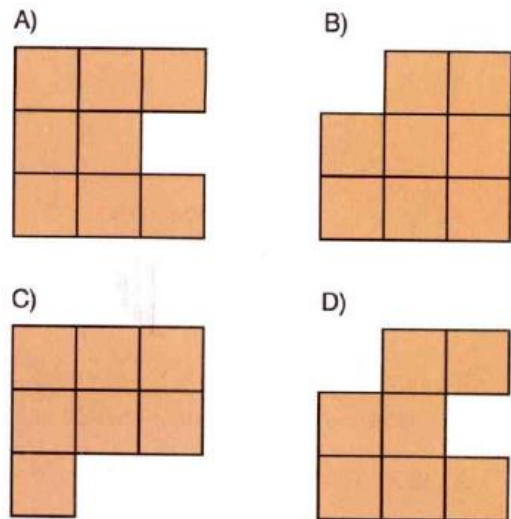
Verilənlərdən hansılar bir-birinə qarşı üzlərdə yerləşmir?

- A) və   B) və
- C) və   D) və

8.

Aşağıda verilən fiqurlardan hansı yuxarıdakı fiqurun hər hansı bir istiqamətdən görünüşü ola bilməz?

9. Aşağıdakı toplama əməlinə a , b , c , d hərflərinin hər biri fərqli rəqəm olarsa, $a = ?$

$$\begin{array}{r} a \\ bb \\ + bb \\ \hline ccc \\ dddd \end{array}$$

- A) 2   B) 5   C) 6   D) 8

10. Kitabı səhifələmək üçün 2933 rəqəm istifadə olunmuşdur. Kitab neçə səhifəlidir?

- A) 1010   B) 1100   C) 1110   D) 1111